

Зат есім,сын есім,сан есімнің
сөйлемдегі қызметі

7-сынып

Зат есім

Атау септігінде тұрып, бастауыш болады.

Таулардан өзен ағар, сарқыраған.

Сын есім

Заттанған сын есім, бастауыш болады.

Баланың жақсысы-қызық, жаманы-күйік.

Сан есім

Сан есім атау септігінде тұрып, бастауыш болады.

Алтау ала болса, ауыздағы кетеді, төртеу түгел болса, төбедегі келеді.

Зат есім жіктеліп келіп, сөйлемнің баяндауышы болады.

*Ақ басты
Алатаудың
Жамбылымын.*

Сын есім жіктік тұлғада тұрып, сөйлемнің баяндауышы болады.

*Әлсіз адам
сүріншек.*

Сан есім жіктеліп келіп н/е көмекші етістіктермен тіркесіп келіп сөйлемнің баяндауышы болады.

*Атадан-алтау,
анадан-төртеу.*

Зат есім ілік септікте н/е түбір тұлғада тұрып, анықтауыш болады.

Абайдың

қонақтары ымырт жабылар кезде ғана көрінді.

Сын есім сөйлемде негізінен анықтауыш қызметін атқарады.

Сын есім ілік септігінде тұрып, анықтауыш болады.

Жақсының

жақсылығын айт нұры тасысын.

Сан есім заттың санын, мөлшерін, ретін білдіреді, сол себепті сөйлемде анықтауыш болады.

Сан есім ілік септігінде тұрып та анықтауыш болады.

Екі достың бірі ыңғайлы,

біреуінің ебі жоқ.

Зат есім т.с. ж/е б.
с,ж.с,ш.с,
к.септіктерде
тұрып,
толықтауыш болады.

*Көк торғын
Көкшетауды мұнар
басқан.*

Сын есім т.с.
ж/е б.с,ж.с,ш.с,
к.септіктерде
тұрып заттанып,
толықтауыш
болады.

*Білімдіден
шыққан сөз
талаптыға
болсын кез.*

Сан есім т.с. ж/е б.с,
ж.с,ш.с,
к.септіктерде тұрып,
толықтауыш
болады.

*Білекті бірді жығар,
білімді мыңды жығар.*

Зат есім б.с,ж.с,
ш.с,к.септіктерінде
тұрып н/е түбір
тұғада мезгілдік,
мекен-бағыттық,
себеп-мақсаттық
мәндегі
шылаулармен
тіркесіп келіп,
пысықтауыш та
болады.

*М:Көкке қарай
қанат қағып,Аққу
кетті бұлдырап.*

Сын есім сөйлемде
етістіктің алдында
тұрып, қимыл,
іс-әрекеттің сынын
білдіріп,қалай?
деген сұраққа
жауап беріп,
пысықтауыш
болады.

*М:Өлеңмен сөзді
желдей
құйындатқан.*

Сан есімдер
септік
тұлғасында да,
септелмей де
етістіктің
алдында келіп,
пысықтауыш
болады.

*М:Біз екі-екіден
бөліндік.*